

Ehkäisevän päihdetyö/ Rauma
28.8.2024

Peluuri

- Valtakunnallisia tuki-ohjaus- ja neuvontapalveluita
- Auttava puhelin ja chat
- Peli poikki -ohjelma
- OmaPeluuri
 - Tehostartti muutokseen
 - Lähellä
 - OmaApu -työkirja
- Peluuri.fi
- Koulutukset
- 10 + 3 henkilöä
- Sininauhaliitto ja A-klinikkasäätiö

Restart

- Valtakunnallinen verkkopohjainen Restart-ohjelma ongelmallisesti digipelejä pelaaville
- Tietoiskut ja koulutukset
- 2 henkilöä
- Sininauhaliitto

Tiltti

- Ammatillisesti ohjattua vertaistukitoimintaa
- Avoimet ovet
- Vertaisryhmät (avoimet ja teemalliset)
- Puuhaperjantai
- Päivystys
- Tietoiskut ja koulutukset
- 5 henkilöä
- Sininauhaliitto

Rahapelaaminen ilmiönä ja lukuina

- 15-74 –vuotiaista 70 % on pelannut rahapelejä viimeisen 12 kk aikana. Väestötasolla rahapelaaminen on laskussa.
- Pelatuimpia pelejä: Lotto, arvat, raha-automaatit
- Rahapelikulutus on keskittynyttä: 2,2 % pelaajista häviää 50 % rahapelien tuotoista. Ongelmallisesti pelaavilta tulee noin 24 % ja kohtalaisen riskin pelaajilta 23 %
- Vielä toistaiseksi voimassa yksinoikeusjärjestelmä (Veikkaus Oy) 2026 alkaen nettipelien (kasino- raha-automaatti ja vedonlyönti) osalta siirtyminen monilupajärjestelmään

Rahapeliongelma

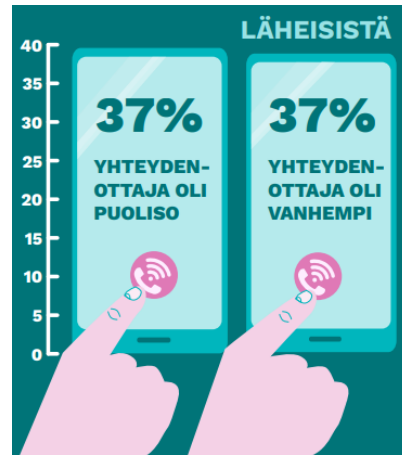
- Rahapeliongelma aiheuttaa monenlaisia taloudellisia-, sosiaalisia- ja terveydellisiä ongelmia. Rahapeliriippuvuus esiintyy usein liitännäisoireiden, kuten päihdeongelmien, masennuksen ja ahdistuneisuuden kanssa.
- Manner-Suomessa kohtalaisen riskin tai ongelmapelaamisen tasolla pelasi 4,2 % 15–74-vuotiaista (noin 151 000 henkilöä). Vuonna 2019 3 %.
- Rahapeliongelmat ovat yleisempiä miehillä kuin naisilla (naiset 1,8 %, miehet 6,6 %) ja eniten ongelmapelaajia löytyy nuorten aikuisten ryhmästä: 18–29-vuotiaissa ongelmapelaajia 6,9 %.
- Rahapeliriippuvaisten yleisin kuolinsyy on itsemurha (joka 3. kuolema). Rahapeliriippuvuusdiagnoosin saaneiden itsemurhaan kuolleiden mediaanikä 32 vuotta (koko väestö 49). Rahapeliriippuvuudesta kärsivien itsemurhakuolleisuus 15-kertainen verrattuna koko väestöön

Suomalainen rahapelaaminen 2023 (Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen raportteja 15/2024),

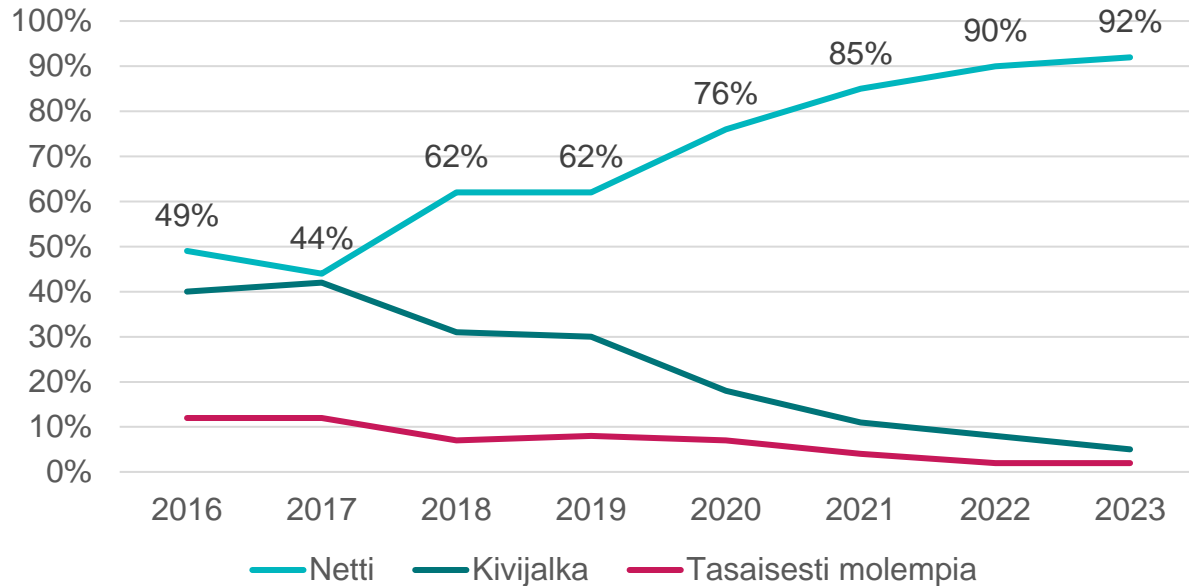
Grönroos, T. & Partonen, T. (2023) <https://blogi.thl.fi/rahapeliriippuvuutta-sairastaneiden-yleisin-kuolemansyy-oli-itsemurha/>

Karlsson, A. & Håkansson A. (2018) Gambling disorder, increased mortality, suicidality, and associated comorbidity: A longitudinal nationwide register study

Pääosa ongelmallisesta pelaamisesta tapahtuu netissä - pelaamisen kanava 2016-2023 (% auttava puhelin ja chat)

Väestötasolla netissä pelannut 44% (viimeiset 12 kk)

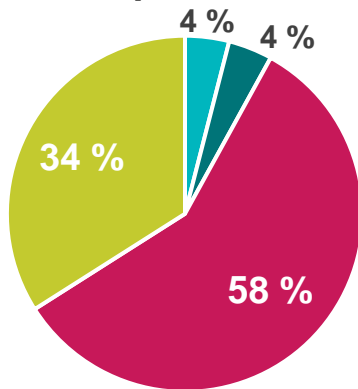

Ongelmia aiheuttaneet pelit (mahdollisuus useampaan vastaukseen)	% Vastaaajista 2022 (n=664)	% Vastaaajista 2023 (n=679)	Vastauksia Yhteensä 860
Raha-automaatit pelipisteissä (esim. hedelmäpelit)	10 %	7 %	49
Raha-automaatit netissä (ns. slottipelit)	59 %	65 %	438
Kasinopöytäpelit pelipisteissä	2 %	2 %	12
Kasinopöytäpelit netissä	17 %	22%	148
Vedonlyönti tai veikkaus pelipisteissä	3 %	2 %	16
Vedonlyönti tai veikkaus netissä	16 %	14 %	95
Arvat pelipisteissä (esim. raaputusarvat)	8 %	5 %	34
Arvat netissä	3 %	2 %	8
Pokeri livenä	0,6 %	0,1 %	1
Pokeri netissä	7 %	4 %	29
Hitaat numeroarvontapelit (esim. Lottopelit, keno)	4 %	2 %	14
Nopeat numeroarvontapelit	1 %	0%	0
Hevospelit	0,3 %	1 %	7
Yksityiset vedot/pelit	0 %	0 %	0
Pelaa ongelmallisesti myös digipelejä	0,3 %	0 %	0
muu peli (tv-visailut, kryptovaluutat, osakkeet yms.)	0,6 %	1 %	9

Pääosa ongelmista syntyy järjestelmän ulkopuolella - pelioperaattori Peli poikki -ohjelmaan hakeneilla

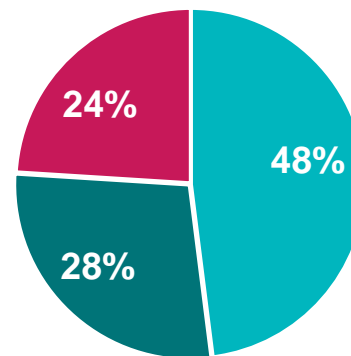

Pääasiallinen operaattori tällä hetkellä

- Veikkaus
- Paf
- Järjestelmän ulkopuoliset toimijat
- Veikkaus + muut tasaisesti

Pääasiallinen operaattori aloittaessa

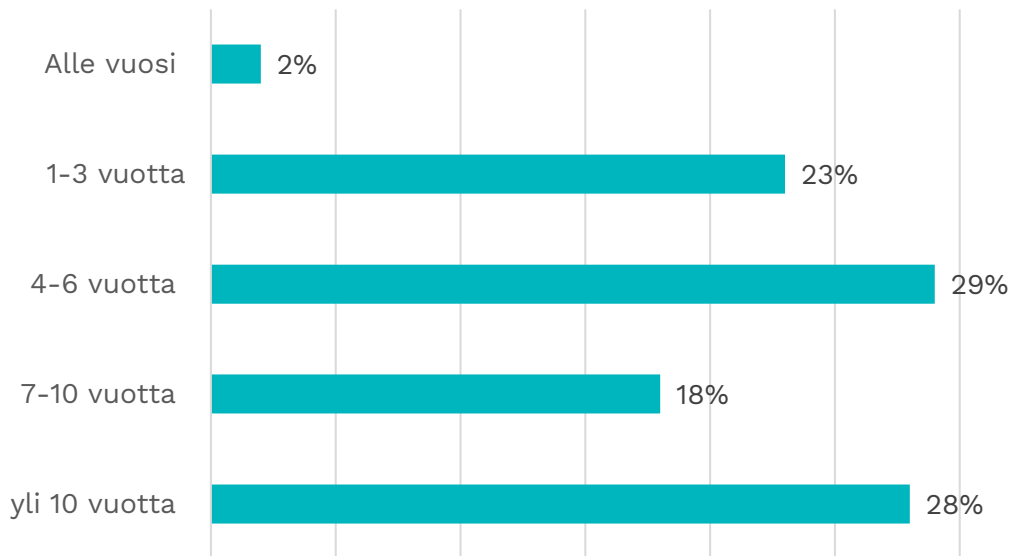
- Pääasiassa kotimaisia pelejä
- Pääasiallisesti ulkomaisia pelejä (ml. Paf)
- Tasaisesti kotimaisia ja ulkomaisia pelioperaattoreita

Väestötasolla noin 7% on pelannut järjestelmän ulkopuolisia pelejä

Apua haetaan, kun ongelmat jo kärjistyneet ja tilanne vakava

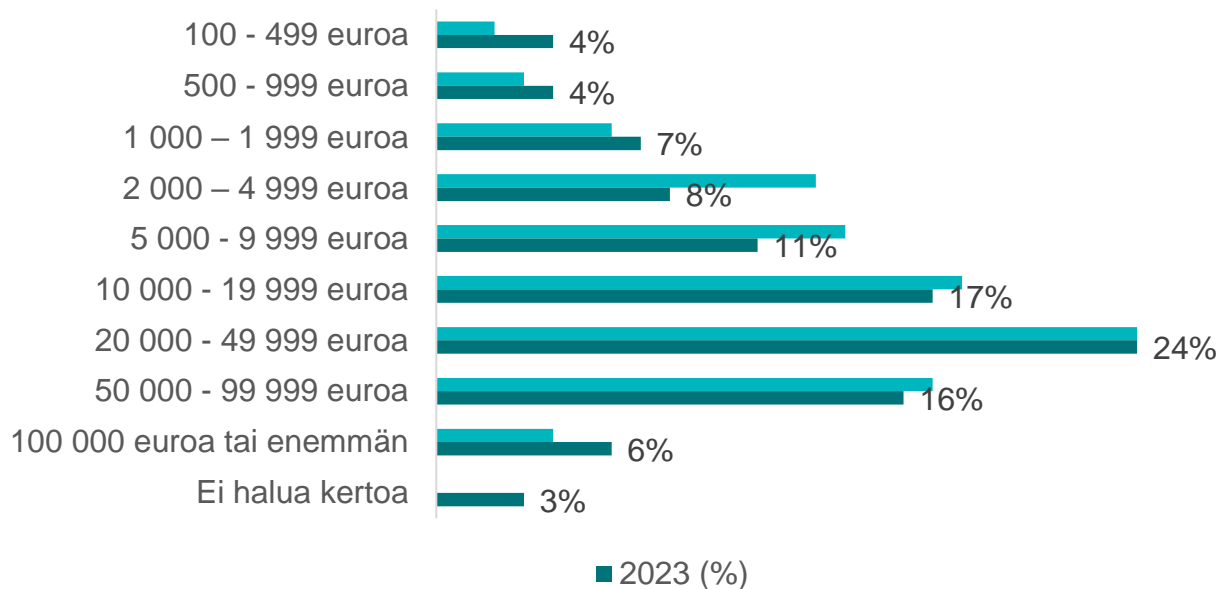
Rahapeliongelman kesto ennen Peli poikki – ohjelmaan hakeutumista (%)

Rahapeliongelmaa mittaavan NODS-testin pisteiden keskiarvo (12 kk) ohjelmaan hakeneilla oli 7,85. 0-10 asteikolla, peliongelman raja on vähintään 5 pistettä

Rahapeliongelma on usein myös velkaongelma - pelaamiseen liittyvät velat Peli poikki -ohjelmaan hakeneilla 2022-2023

**63 % velkaa
yli 10 000 euroa**

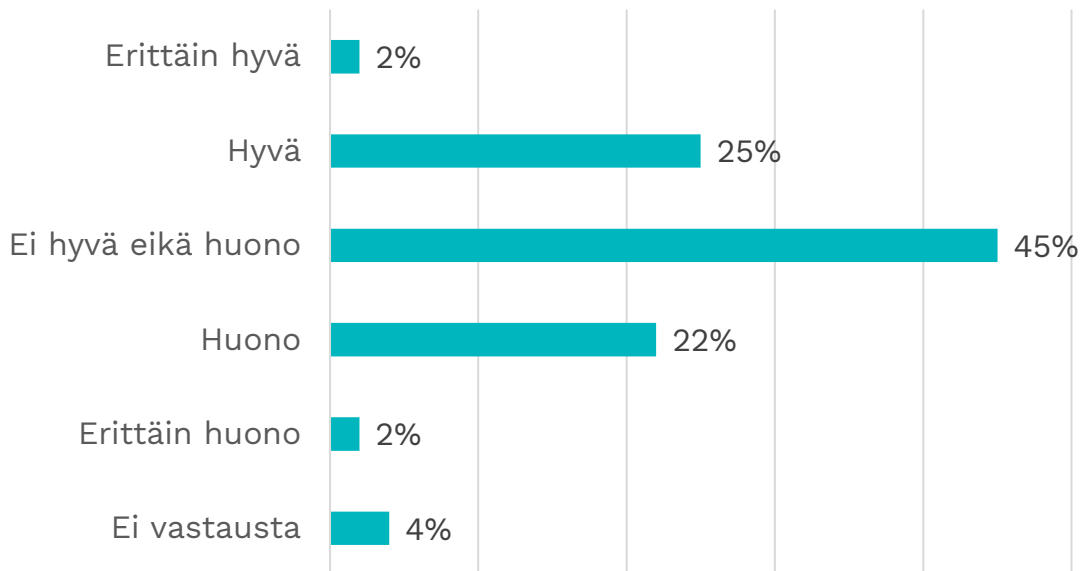
**NETTIPELAAJIEN OSUUS
SUURISSA YLI 10 000
EUROA VELOISSA 93%**

Rahapeliongelma ja mielenterveys

Koettu psyykkinen hyvinvointi Peli poikki
-ohjelmaan hakeneilla (%)

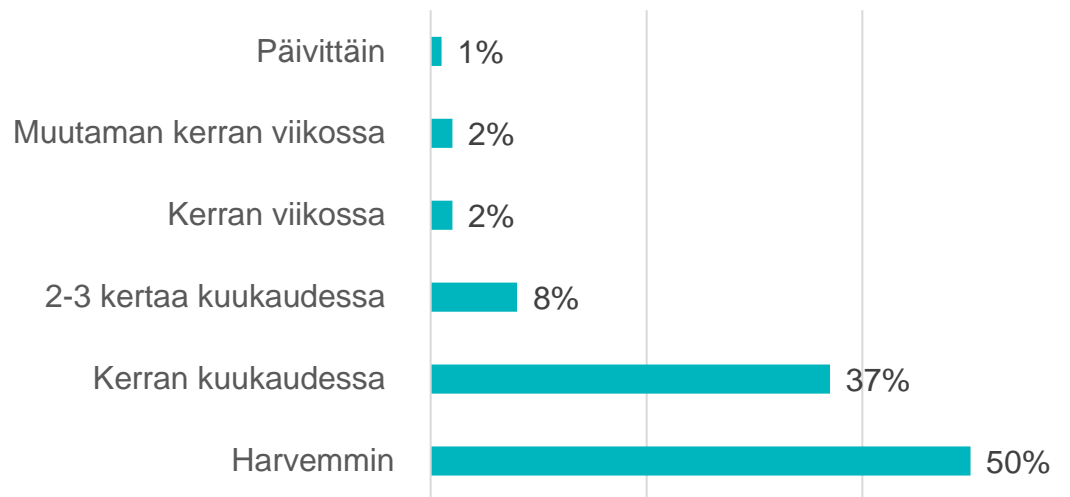

- MADRS pisteiden keskiarvo ohjelmaan hakeneilla 21,28
- Vähintään 21 pistettä oli 52 prosentilla
- 19 prosentilla muu hoitokontakti liittyen mielenterveysongelmiin
- 24 prosentilla mielenterveysongelmiin liittyvä lääkitys

Rahapeliongelma ja alkoholin käyttö

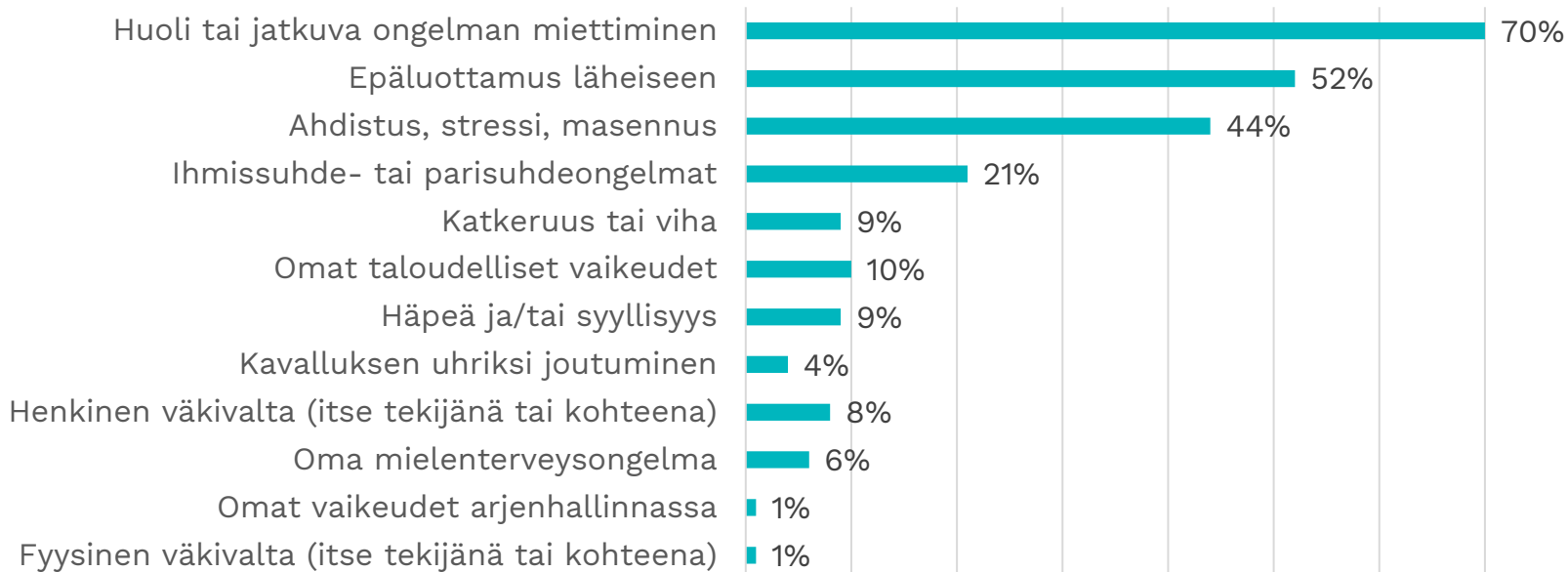

Humalahakuinen juominen Peli poikki –
ohjelmaan hakeneilla (%)

- 15 prosentilla Peli poikki -ohjelmaan hakeneista Audit-testin pisteet olivat vähintään 8

Läheisten kokemat haitat (auttava puhelin ja chat 2023)

Rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen

- **Yleinen** kaikkiin kohdentuva ehkäisy, kuten lainsäädännölliset toimet (esim. saatavuus ja mainonta), kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä työ (oppitunnit, vanhempainillat) tai erilaiset kampanjat
- **Kohdennettu** ehkäisy riskiryhmille esimerkiksi nuorille miehille tai urheilijoille (esim. yhteistyö varuskuntien tai urheiluseurojen kanssa)
- Ongelman syvenemisen ehkäisy/ **haittojen vähentäminen** osana rahapeliongelman tuki- ja hoitopalveluja tai vertaistukea (esim. retkahdusten ehkäisy, riippuvuudesta toiseen siirtyminen/päällekkäiset riippuvuudet)
- Rahapelihaittoja voidaan vähentää lisäämällä riskitietoutta sekä tunnistamalla ja ottamalla pelaaminen ajoissa puheeksi (esim. oppilashuolto, urheiluseurat, nuorisotoimi) Lisää [täältä](#)

Rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen

- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä velvoittaa kuntia ja hyvinvointialueita rahapelihaittojen ehkäisyyn
- Kunnan ja hyvinvointialueen tulee huolehtia rahapelihaittoja ehkäisevän osaamisen lisäämisestä ja tukemisesta kaikissa tehtävissään sekä valmistella, esittää ja edistää rahapelihaittoja ehkäiseviä toimia hallinnossaan.
- Lisää [täältä](#) ja [täältä](#)

Rahapelihaittojen ehkäisyssä kannattaa huomioida:

- 1. RAKENTEET:** Rakenteet ja hallinto edistävät rahapelihaittojen ehkäisyä
 - a. Strategiassa linjataan rahapelihaittojen ehkäisystä osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä
 - b. Henkilöstöstrategiaan lisätään henkilöstön rahapelihaittojen ehkäisyn osaaminen ja kouluttautumismahdollisuus
 - c. Hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan lisätään rahapelihaittojen ehkäisy
- 2. PALVELUT:** Rahapelihaittojen ehkäisy toteutuu sosiaali- ja terveystaloudissa
 - a. Ammattilaisten osaamisen lisääminen
 - b. Rahapelaamisen puheeksiotto kaikissa sote-palveluissa
 - c. Rahapelihaittoja kokeville tarjolla tuki- ja apupalveluja sekä hoitoa
- 3. OSALLISUUS:** Järjestöt ja asukkaat osallistuvat rahapelihaittoja ehkäisevään työhön
 - a. Järjestöjen asiantuntijatietoa, koulutuksia ja tukimateriaaleja hyödynnetään rahapelihaittojen ehkäisyn toteuttamisessa ja osaamisen kehittämisessä
 - b. Asukkaat ja kokemusasiantuntijat osallistetaan palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen
 - c. Asukkaille viestitään rahapelihaittoista ja apu- sekä tukipalveluista
- 4. YHDYSPINNAT:** Rahapelihaittoja ehkäistään yhdessä, yli rakenteellisten ja sisältörajojen
 - a. Rahapelihaittoja ehkäistään läpileikkaavasti eri sektoreilla, esim. kouluissa, asumis- ja työllisyyspalveluissa, senioritoiminnassa sekä vammais- ja maahanmuuttajatyössä
 - b. Rahapelihaittojen ehkäisy lisätään osaksi mielenterveys- ja päihdetyötä
 - c. Rahapelihaittojen ehkäisy otetaan osaksi monialaisten työryhmien suunnittelu- ja koordinaatiotyötä

Lisätietoa ja koulutuksia

Lue lisää rahapelihaittojen ehkäisystä EHYT:n verkkosivuilta: ehyt.fi/rahapelaaminen

EHYT:n rahapelikoulutukset ammattilaisille: ehyt.fi/koulutus-ja-tapahtumat/ammattilaisten-koulutukset/puhutaan-rahapelaamisesta

EHYT:n E-Elokolo rahapelitietoiskut kansalaisille: ehyt.fi/e-elokolo

EHYT:n rahapelikoulutukset järjestöille:

ehyt.fi/koulutus-ja-tapahtumat/koulutukset-jarjestoille/rahapelihaitat-jarjestoissa-koulutus

Kiitos!

inka.silvennoinen@peluuri.fi
Peluuri.fi

